

Jan Paul van Hoven, directeur Wilhelminapolder

Zorg om kennisbehoud

De Koninklijke Maatschap de Wilhelminapolder is al tweehonderd jaar een voorbeeldbedrijf.

Het bedrijf groeit steeds naar een optimale bedrijfsvorm, met minder arbeidskrachten en meer mechanisatie.

Automatisering is prachtig, maar de personeelsbezetting baart de directeur wel wat zorgen.

In 1809 kochten 23 zakenlieden ten noorden van Goes 1.400 hectare schorren en slikken voor 650.000 gulden met de verplichting de grond in te dijken, een kanaal naar Goes te graven en een sluis bij de Oosterschelde te bouwen. Ze vormden een maatschap en gingen boeren in de Lodewijkspolder. In 1815 werd de naam veranderd in Wilhelminapolder. De opkomst van de mechanisatie rond 1960 ging gepaard met enorme leegloop van het platteland. Uit het jubileumboek blijkt echter dat rond 1850 en 1900 de industrie ook al zorgde voor een tekort aan handen in de landbouw en dat er gemechaniseerd moest worden. In 1856 kwam de stoomdorsmachine op het bedrijf: een fenomeen. Werde de dorsmachine vrij snel vervangen, de locomobiel bleef tot 1895 in bedrijf. In 1890 werden twee nieuwe stoommachines aangeschaft, ook om de Wilhelminapolder als modelbedrijf te laten zien. Na de aanschaf van de eerste wieltrekker in 1933 volgt drie jaar later het besluit: 'weg met de paarden, we gaan trekkers, werktuigen en luchtbandwagens aanschaffen'. In 1955 maakte de Wilhelminapolder met de aanschaf van zelfrijdende maaidorsers uit Zweden opnieuw een stap. Parallel aan de schaalvergroting van machines is rond 1970 gezocht naar mogelijkheden om het bedrijfsresultaat te verhogen. In dit onderzoek waren het bouwplan, aantal arbeidskrachten en de omvang van de mechanisatie variabel. In stappen van vijf jaren werd de optimale bedrijfsvorm begroot. De veranderingen zijn veel sneller gegaan dan de onderzoekers hadden voorspeld. Directeur Jan Paul van Hoven vertelt zijn ervaringen uit de laatste decennia en zijn ideeën over de toekomst.

Wat gebeurde er de laatste decennia?

"In 1985 werd de heer Duvekot directeur. Hij zag mogelijkheden om voorbeeldbedrijf te blijven maar dan moest er geïnvesteerd

worden in machines, in gebouwen, in installaties voor bewaren en bewerken van producten en in ontwatering. Hij zag de noodzaak van het beheer van hemelwater. Sloopwater is niet bruikbaar. Voor onze producten zijn we afhankelijk van hemelwater. Om dat niet te laten afstromen, maar te laten wegzakken in de grond, zijn veel percelen gekilverd. Op zware percelen met nu op elke 14 meter een drain hebben we bij zware regenval wateroverlast. Wij gaan met een extra drainage de afstand halveren."

'Trekkerchauffeur is duizendpoot'

De Wilhelminapolder is een lappendeken van grondsoorten. Welke invloed heeft dat op de bedrijfsvoering?

"Dat is een handicap. In ons bouwplan telen we jaarlijks ruim 200 hectare aardappelen in een vierjarige rotatie. De overige zware grond heeft een te kort groeiseizoen voor een topopbrengst. Naast ruim 200 hectare suikerbieten telen we ook nog 100 hectare plantuien. Om de grond rust te gunnen bestaat het bouwplan verder uit 120 hectare graszaad, 240 hectare luzerne en 350 hectare granen. Een extra probleem is de mestwetgeving. Met deze lage normen gebruik maken van voldoende dierlijke mest is bijna onmogelijk. Om de organische stof op peil te houden, hakselen we het stro en werken we het in."

Waarom bent u overgestapt op tafelaardappelen?

"Wij willen een hoge geldelijke opbrengst en daarvoor moet je kwaliteit produceren en behouden. Dat laatste betekent wel dat wij voor de opslag 5.500 kisten voor zowel pootgoed als tafelaardappelen hebben moeten

aanschaffen. Voor een goede kwaliteit moet je bovendien vroeg oogsten. Door de vroege oogst is het land vroeg vrij voor een niet-kerende stoppelbewerking en inzaai van winterarwe. Dat laatste geldt ook voor de percelen met plantuien. Bij de overstap op tafelaardappelen hebben we ons nog meer dan voorheen gericht op ketenintegratie. Wij telen en slaan op. Nedato sorteert en regelt de afzet. Ook bij de teelt van pootgoed is er sprake van integratie. Uitgangsmateriaal komt van onder andere HZPC en de afzet gaat weer via Nedato. Wij hebben ons bedrijf gecertificeerd met het doel nog netter en nog beter dan voorheen te produceren en dat inzichtelijk te maken."

Op de Wilhelminapolder werken achttien mensen waaronder een eigen monteur, een smid en vier mensen op kantoor. Er zijn tien John Deere trekkers van 93 tot 179 kW (125 tot 240 pk). Met een Delvano Eurotrack met 45 meter brede spuitbus, 3.500 liter tank, Airtec luchtondersteuning, Crop Circle sensoren en gps wordt gemiddeld 100 tot 150 hectare per dag gespoten. Verder zijn een Vervaet 15 tons bietenrooier, een vierrijige zelfrijdende Amac ZM 4 aardappelrooier en twee John Deere ST9660 combines met 7,5 meter maai-bord aanwezig. Net als de nieuwste machines zijn die maaidorsers voorzien van gps.

Wat wordt de koers in de toekomst?

"De moderne elektronica valt niet meer weg te denken. Wie had 25 jaar geleden kunnen bedenken dat een procescomputer de rijnsnelheid afstemt op de omstandigheden om zo de motor optimaal te belasten? Ik droomde er van, maar dat het mogelijk is, fantastisch. Ik ben ook uitermate content ben met satellitnavigatie. Met 'auto tracking' zijn de trekkerchauffeurs niet meer gedwongen om vooruit te kijken, terwijl het werk achter hen gebeurt. Zij krijgen tijd en gelegenheid om onregelmatigheden in grond en gewas, maar ook tijdens de oogst vast te leggen. Vanwege de zorg voor voedselkwaliteit hebben zij die plicht ook. Bij 'tracking and tracing' van de producten is satellitnavigatie niet meer weg te denken. Wat mij zorgen baart, is de personeelsbezetting. Als tijdens de oogst iemand uitvalt, heb ik een probleem. Vanwege de hoge graad van geautomatiseerde processen heb je niet snel een goede vervanger. Op langere termijn doet zich nog een probleem voor: de trekkerchauffeur is een duizendpoot geworden. Als zo iemand stopt, is er geen tijd meer om de kennis over te dragen op zijn opvolger. En die kennis is van onschatbare waarde voor de continuïteit van ons bedrijf." **LM**

